

Zloději ve Sněžném. Právě začínaly žně, když se Jíra Marván stal po třetí otcem. Robotní povinnosti plnil Marván poctivě. Zato u jejich chalupy se jednoho dne dělo něco nepoctivého.

„Na, entlich - Martyn, to to trvalo!“ ozvalo se napůl německy, napůl česky. Mladý Hejlek se ohradil: „Kdybys ten falešnej klíč udál pořádně, vodemknul bych hned!“

Dveře se otevřely a oba muži začali šmejdít po světnici. Moc toho pobrat nemohli, s velkým rancem by si jich mohl někdo všimnout. Ale tenhle kabátec, kus plátna - áá, nůž se taky hodí! Pak Němec Jungl přivlekl z krmníku husu a zakroutil jí krk. Začali cpát věci do pytle, ale ouha! V síňce stojí asi dvanáctiletý Lukáš Marvánů a křičí: „Zloději! Pomóc, zloději!“ A docela statečně se jim postavil do cesty. Martin Hejlek, starší sotva o sedm let, zuřivě bodl chlape do ruky. Jungl také neváhal, malého nešťastníka srazil na zem a oba lupiči se dali na útěk. Chlapci se ruka sice zahojila, ale zůstala zchromlá. Sotva za měsíc byli zase ve Sněžném okradeni Samkovi. Že to bylo za deště, dvojice jasné stopy ukazovaly na stejné zloděje, co také odemykali paklíčem. Těch zápisů o vloupáních bylo za dva roky nakonec přes dvě desítky. Když pak ještě Lukáš vypověděl, že jeden lupič klel německy a druhý vypadal asi na osmnáct a dokonce i dobře popsal jejich oblečení, podařilo se jednoho z nich polapit.

To bylo v roce 1631. Zatímco Jungla z Jedlového nechtyli, Hejlka z Nového Hrádku nejprve věznili a pak byl podle zvykového práva podroben útrpným výslechům. Soud s ohledem na Hejlkovo mládí nařídil jen nejnižší stupeň mučení. Sotva mu kat nasadil palečnice, už Martin prosil za odpuštění a všechno na sebe vypovídal. Přiznal i spolčení v loupežnické tlupě a účast na loupežných vraždách. Při dalším trápení se o deset dnů později přiznal ke všem loupežím v okolí, co dělal také sám. V Deštném pomáhal vynášet při požáru jen proto, aby kradl. Protože už byl jednou za krádež peněz uvězněný v Hradci Králové, byl uznán za nenapraveného. Jak dokládá zápis¹, 28. června 1631 vynesl hrdební soud v Dobrušce nemilosrdný ortel a mladý Hejlek skončil na šibenici.

Příjmení Marvan se udrželo ve Sněžném dodnes. V rodinných zápiscích rodu Mertlíků původem z Mezilečí je zmiňován A. Marvan, narozený ve Sněžném právě o 300 let později a jaká náhoda - celý život pracoval ve státních službách jako strážce pořádku. Možná, že právě onen statečný Lukáš byl jeho pra pra ...

Adolf Wenig se rozhodně nemýlil, když v roce 1925 napsal: „*Jeho dosavadní vývoj umělecký zaručuje, že nám v něm vyroste grafik, jehož díla budou velmi ceněna. Je si vědom, že v mládí naň zapůsobilo umění M. Alše a J. Mánesa. Proto také v jeho díle shledáváme mnoho ušlechtilé měkkosti tahů, příznačné povaze umění českého, slovanského. Mladý malíř navštívil Itálii a Paříž, kde popřáno je malířům shlednouti a studovati díla světových mistrů umění malířského.*“

Tím teprve šestadvacetiletým, avšak velice slibným umělcem byl Petr Dillinger, který zemřel v pouhých pětadesáti letech v Praze 24. dubna 1954. Rod Dillingerů pocházel ze Šumavy. Malířův otec Petr Dillinger (*1863) byl pokřtěn v Javorné (Zejsbiš). Záhy však osiřel a žil v rodině svého strýce, pak šel do učení. Se znalostí němčiny a úhledným rukopisem se vypracoval na kancelistu. S Písečankou Klárou Stárkovou (1869 - 1956) se oženil v roce 1898 a pak se odstěhovali do Českého Dubu. V rodině se traduje, že Klára byla velmi dobrá kreslířka.

Prvorozený syn Petr (*17. 9. 1899 Český Dub) zdědil matčino nadání a otcovu nespornou pracovitost i odpovědnost. Manželům Dillingerovým se pak po dvou letech ještě narodila dcera Marie. Otec byl v roce 1907 přeložen k Vrchnímu zemskému soudu, a tak se rodina odstěhovala do Prahy. Petr Dillinger ml. vystudoval reálné gymnasium na Královských Vinohradech a z přípravy na umělecko-průmyslové škole přešel na grafickou školu Maxe Švabinského. Od roku 1947 měl P. Dillinger ateliér na Nových zámeckých schodech, kde vznikla řada kreseb s malostranskými náměty. O dva roky později vyšly souborně v kalendáři nazvaném Praha očima českých umělců 1949. V úvodu o tvůrci napsal Miloš Jirko: *Život u vody v práci i odpočinku, rybáři, pradleny, vory a milenci, tento svět přitahoval mladého grafika rustikálně idylického založení. Jeho grafické listy z dob okolo 1925 mají již trvalou hodnotu, kterou vyzkoušel čas a střídání různých -ismů. Následující brněnské období od roku 1928 znamená pro Dillingera dobu uměleckého soustředění a vyzrání. Svědčí o tom jak jeho grafika, tak četná rozměrná olejová plátna: neboť tato jeho léta jsou naplněna především malováním vzácné čistoty a osobitého rukopisu při krajní barevné střídmosti. Jeho výtvarný lyrismus věru nespokojuje se účinkem pouhého okouzlení, ale hledá a nalézá. A za to též budiž mu dík a chvála na prahu jeho letošní padesátky, která pro něho znamená šťastný čas sebeuvědomění a naplnění.*

Rozsah této dnešní drobné připomínky je v kritickém nepoměru s bohatostí Dillingerovy tvorby. Dostupné prameny, katalogy a výstavy tohoto nevšedního umělce by neměly unikat naší pozornosti. Na závěr alespoň jeden tip - v Podještědském muzeu Karolíny Světlé (Český Dub) je přístupná stálá expozice Kabinet Petra Dillingera.

Prameny:

Úsvit, listy věnované mladému pokolení, Listopad 1925, odtud je převzata Dillingerův dřevoryt „Na Mikulášském trhu“
Internetové stránky umělceva syna Ivana Dillingera - <http://www.volweb.cz/kadleczd/pd.htm>

¹ Matouš, Václav: Ortel podle práva. Výsadní hrdební právo města Dobrušky pro všechna města a vesnice bývalého panství opočenského a smiřického v letech 1364-1765. Vyd. Okresní muzeum Orlických hor v Rychnově nad Kněžnou 1997, váz., 167 s., 36 obr.

